

Έργο: «Ένταξη παιδιών παλιννοστούντων και αλλοδαπών στο σχολείο για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γυμνάσιο)»

Το σεμινάριο αυτό

Απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όλων των ειδικοτήτων και έχει ως στόχο τη βελτίωση της πρακτικής τους στο πολυπολιτισμικό σχολείο.

Έχει εργαστηριακή μορφή και διάρκεια δεκαπέντε ωρών

Ιστοσελίδα

<http://web.auth.gr/epfas>

Ηλεκτρονική διεύθυνση
epfas_project@edlit.auth.gr

Τηλ. επικοινωνίας
2310272130

ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ

**Πολιτισμός και σχολικές πρακτικές:
αναζητάμε τη σχέση τους, προβληματιζόμαστε
και κρινουμε**

9, 11 & 13 Φεβρουαρίου 2008

Αίθουσα Μιχελή

Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών Πανεπιστημίου Κρήτης
Ρέθυμνο

Κουλτουραλισμός και μάθηση

**Μανόλης Δαφέρμος
Επίκουρος Καθηγητής
Πανεπιστημίου Κρήτης**

Υπό την επίδραση της διεθνοποίησης της οικονομικής, πολιτικής και πολιτισμικής ζωής απέκτησε ιδιαίτερη εξάπλωση ένας ιδιότυπος κουλτουραλισμός. Αυτός ο κουλτουραλισμός εκφράζεται στην μονοδιάστατη προβολή των ταυτοτήτων κάποιων εθνοπολιτισμικών ομάδων ως «καθαρών», «ανόθευτων» μορφωμάτων, καθώς επίσης στην αντιμετώπιση της συνεύρεσης, του συγχρωτισμού, της αλληλεπίδρασης των εν λόγω ομάδων ως απειλή για την διατήρηση αυτής της «καθαρότητας». Η υιοθέτηση του κουλτουραλισμού οδηγεί στην υπονόμηση της αρχής του «ενιαίου σχολείου» και στην έκπτωση της σχολικής μάθησης. Στην εισήγηση προτείνεται η αρχή της συνεκπαίδευσης ως μια από τις βασικές προϋποθέσεις για την προώθηση του αμοιβαίου εμπλουτισμού της σχολικής τάξης.

Πολιτισμός και σχολικές πρακτικές

Ελένη Κατσαρού

Λέκτορας Τμήματος Φ.Κ.Σ. Πανεπιστημίου Κρήτης

analyst@hol.gr

Ο πολιτισμός κατέχει κεντρική θέση στη σχολική μάθηση. Ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε ως εκπαιδευτικοί το περιεχόμενο της έννοιας του πολιτισμού επηρεάζει τις διδακτικές πρακτικές μας. Από την άλλη, τα παιδιά στο σχολείο μαθαίνουν με διαφορετικούς τρόπους, αναπτύσσουν διαφορετικές μαθησιακές προτιμήσεις, που απηχούν το πλαίσιο μέσα στο οποίο έχουν κοινωνικοποιηθεί, ουσιαστικά τον πολιτισμό προέλευσής τους.

Συχνά στο σχολείο διαπιστώνουμε ότι δε γνωρίζουμε πώς να διδάξουμε μαθητές από διαφορετικά πολιτισμικά και εθνοτικά υπόβαθρα. Κάθε εκπαιδευτικός όταν διδάσκει σε μια τάξη, μεταφέρει τους δικούς του πολιτισμικούς κανόνες στην επαγγελματική πρακτική του. Βασική ιδέα στην οποία στηρίζεται η εισήγηση είναι η εξής: για να σχεδιάσουμε παραγωγικές μαθησιακές εμπειρίες για τους μαθητές, είναι αναγκαίο να κατανοήσουμε πώς μπορούμε να δημιουργήσουμε συνδέσεις μεταξύ του πολιτισμού προέλευσης των μαθητών και των διδακτικών πρακτικών μας.

Σκοπός της εισήγησης είναι να μας βοηθήσει να εξετάσουμε την αντίληψη που έχουμε ως εκπαιδευτικοί για τη σχέση μεταξύ πολιτισμού και σχολικής μάθησης. Για το σκοπό αυτό παρουσιάζεται μια τυπολογία του πολιτισμού στις διδακτικές πρακτικές. Αυτή η τυπολογία αναφέρεται σε τρεις αντιλήψεις για τον πολιτισμό: τον πολιτισμό ως εξωτερικά στοιχεία και

συμπεριφορές, τον πολιτισμό ως σύνολο κοινωνικών και πολιτικών σχέσεων και τον πολιτισμό ως συναίσθημα, συμπεριφορά και νόηση.

Βιβλιογραφία στα ελληνικά

Cuche, D. (2001). *Η έννοια της κουλτούρας στις κοινωνικές επιστήμες*.

Μετάφραση: Φ. Σιατίτσας. Αθήνα: Τυπωθήτω.

Hollins, Etta (2007). *Ο πολιτισμός στη σχολική μάθηση*. Μετάφραση: Δ.

Λάμπρου. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Μπακαλάκη, Α. (1997). «Εκδοχές της έννοιας του πολιτισμού στην

ανθρωπολογία», *Σύγχρονα Θέματα*, τχ. 62, σσ. 55-68.

Η σημασία της ισόρροπης ανάπτυξης των δύο γλωσσών για το δίγλωσσο άτομο

Χατζηδάκη Ασπασία

Επίκουρη Καθηγήτρια Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης

aspahatz@edc.uoc.gr

Η δίγλωσσία αποτελεί ένα πανάρχαιο φαινόμενο, που χαρακτηρίζει σήμερα την πλειονότητα των κατοίκων της Γης. Οι περισσότεροι θεωρητικοί της δίγλωσσίας σήμερα επιλέγουν να ορίσουν τη δίγλωσσία ως την *‘εναλλακτική χρήση δύο γλωσσών’* χωρίς να προϋποτίθεται η άριστη ή ισότιμη γνώση των δύο γλωσσών. Αυτός ο ορισμός μας επιτρέπει να χαρακτηρίζουμε δίγλωσσους ένα ευρύ φάσμα του πληθυσμού’ σε κάθε περίπτωση, όμως, η δίγλωσσία του κάθε ατόμου πρέπει να περιγράφεται σε ατομική βάση, διότι συνδέεται με πολλούς παράγοντες: το πώς, πότε και γιατί μαθεύτηκε η δεύτερη γλώσσα αλλά και το ποια γλώσσα γνωρίζει το άτομο καλύτερα και ποια χρησιμοποιεί συχνότερα σήμερα. Έτσι, διακρίνουμε πολλές μορφές δίγλωσσίας (λ.χ. ταυτόχρονη # διαδοχική, παιδική # εφηβική/ενήλικων, ισορροπημένη # ανισοβαρής, προσθετική # αφαιρετική, κ.λπ.)

Τα οφέλη από την ισόρροπη ανάπτυξη και των δύο γλωσσών (στην ουσία, από την καλλιέργεια της ‘μειονοτικής’ γλώσσας, εφόσον η κατοχή της γλώσσας της κυρίαρχης ομάδας είναι μονόδρομος) είναι ψυχολογικά, κοινωνικά, πολιτισμικά, γνωστικά, γλωσσικά πολιτικά και οικονομικά. Η καλά ανεπτυγμένη πρώτη γλώσσα βοηθά το άτομο να αναπτύξει ένα ισχυρό αυτοσυναισθημα και να συνδεθεί με την ομάδα του, θωρακίζοντάς το έτσι απέναντι σε ενδεχόμενη απόρριψη από την κυρίαρχη ομάδα και συμβάλλοντας στην ανάπτυξη μιας διπολιτισμικής ταυτότητας. Επιτρέπει μια ουσιαστικότερη επικοινωνία με τα μέλη της οικογένειάς του και συγγενείς που δεν είναι δίγλωσσοι, το βοηθά να γνωρίσει έναν άλλο πολιτισμό και να διευρύνει τον

τρόπο σκέψης του. Η ταυτόχρονη διγλωσσία βοηθά τα παιδιά να αποκτήσουν αυξημένη επικοινωνιακή ευαισθησία και δημιουργική σκέψη και κυρίως μεταγλωσσική συνείδηση. Αυτή βοηθά το παιδί να προσεγγίσει τη συστηματική διδασκαλία της γλώσσας στο σχολείο (λ.χ. γραφή και ανάγνωση) με μεγαλύτερη ωριμότητα και ευχέρεια και βοηθά στην κατοπινή εκμάθηση άλλων γλωσσών. Τέλος, η καλά ανεπτυγμένη διγλωσσική ικανότητα του ατόμου, του επιτρέπει να κινείται με ευχέρεια ανάμεσα σε δύο κόσμους, σε δύο κοινότητες και ενδέχεται να αποτελεί και εφόδιο για επαγγελματική επιτυχία.

Βιβλιογραφία στα ελληνικά

- Baker, Colin (2001) *Εισαγωγή στη διγλωσσία και στη δίγλωσση εκπαίδευση*. Gutenberg, Αθήνα.
- Αζέζ, Κλωντ (1999) *Το παιδί ανάμεσα σε δύο γλώσσες*. Πόλις, Αθήνα.

Προφορικές μαρτυρίες και αφηγήσεις στο πλαίσιο διαπολιτισμικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Γιώργος Τσιώλης, Επίκουρος
Καθηγητής, Τμήμα Ψυχολογίας,
Πανεπιστήμιο Κρήτης

Στην ανακοίνωση θα αναπτυχθεί κατ' αρχάς ένας θεωρητικός προβληματισμός γύρω από τις έννοιες «πολιτισμός», «πολιτισμική ταυτότητα» και θα εντοπιστούν οι αδυναμίες που δύναται να επιφέρει στη διαπολιτισμική εκπαίδευση μια περιοριστική κατανόηση των παραπάνω εννοιών.

Στη συνέχεια έμφαση θα δοθεί στη συλλογή προφορικών μαρτυριών, αφηγήσεων, φωτογραφιών και άλλων τεκμηρίων της κοινωνικής ζωής ως μέσων διαπολιτισμικής ευαισθητοποίησης στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Θα καταδειχθούν τρόποι με τους οποίους η χρήση τέτοιων υλικών δύναται να συμβάλει στη διαπολιτισμική κατανόηση, αποφεύγοντας όμως μια φοβλορική αντίληψη της πολιτισμικής διαφοράς.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Cuche, D. Η έννοια της κουλτούρας στις Κοινωνικές Επιστήμες. Αθήνα: Τυπωθήτω. 2001
- Hollins, E. Ο πολιτισμός στη σχολική μάθηση. Αθήνα: Μεταίχμιο. 2007.
- Thomson, P. Φωνές από το παρελθόν - Προφορική ιστορία. Αθήνα: Πλέθρον 2002.

Γκόβαρης, Χ. Διαπολιτισμική εκπαίδευση και το δίλημμα των «πολιτισμικών διαφορών», στο Παιδαγωγικός Λόγος, τ.3, 2000, σ.23-30.

Δαφερμάκης, Μ. Μετανάστευση, Πολυπολιτισμικότητα και Εκπαίδευση. Στο Ζώρας Κ. & Μπαντιμαρούδης Φ. (επιμ.) Οι Κοινωνικές Επιστήμες Σήμερα. Αθήνα: Σάκκουλα. 2007.